



ANTANAS VIENAŽINDYS
(1841-1892)

Antanas Vienažindis – pasiturinčių Anapilio viensėdžio netoli Dusetų (Rokiškio raj.) ūkininkų Justino ir Barbaros (Urbonaitės) Vienažinskių pirmagimis sūnus gimė 1841 m. rugpjūčio 26 d. Anksti mirus tėvui, keturi broliai ir sesuo sulaukė patėvio, apsukraus ūkininko J. Stausko, kuris, kad ir nejausdamas didelės meilės posūniams ir po dukrai, rūpinosi jų ateitim ir pagal galimybes stengėsi juos išmokslinti.

1856 m. Antanas įstojo į Panevėžio bajorų mokyklą, 1858 m. perorganizuotą į gimnaziją. 1861 m. baigęs šios mokyklos penkias klases, įstojo į Varnių kunigų seminariją. 1865 m. buvo išventintas į kunigus.

Per 27 kunigavimo metus dėl neramaus būdo, bendravimo su jaunimu, lietuviškos spaudos platinimo ir kt.

priežasčių buvo kilnojamas iš vietos į vietą. Vikaru, klebonu dirbo Šiaulėnuose, Radviliškio raj. (1865-1866); Krinčine, Pasvalio raj. (1866-1871); Vainute, Šilutės raj. (1872-1873); Breslaujoje, Baltarusijoje (1874-1875). Ilgiausia, 16 m. klebonavo Laižuvoje, Mažeikių raj..

Dirbdamas įvairiose parapijose, ypač Krinčine ir Laižuvoje, nuoširdžiai bendravo su parapijiečiais, rūpinosi kultūriniu gyvenimu, platino knygnešių iš Prūsų atgabentą draudžiamąją lietuvišką literatūrą, mokė jaunimą liaudies dainų, žaidimų, skatino blaivybę.

Pradėjęs rašyti eilėraščius dar Panevėžio gimnazijoje, rašė kunigų seminarijoje ir ypač pirmaisiais kunigavimo metais. Skambūs posmai virto liaudies dainomis.

A. Vienažindys – meilės lyrikos pradininkas lietuvių literatūroje. Tyras kanonų sukaustytas jausmas Jaskonių kaimo Rožei Stauskaitei, etapu išvartytai į Sibirą, neapleidė jo visą gyvenimą. "Meilė, šis žmogiškas ir stiprus jausmas, užgavęs poetą pačioje jaunystėje, buvo skausmingas, beviltiškas, labai romantiškas jausmas, įkvėpęs kurti, teikęs vienišumo valandomis skausmo, laimės ir džiaugsmo", - apibūdina vieną iš pagrindinių A. Vienažindžio kūrybos impulsų dr. T. Bikinaitė knygoje "Antanas Vienažindys".

A. Vienažindys neišleido nė vieno savo kūrinių rinkinio. Tik jau po mirties 1894 m. JAV buvo išleistos jo parašytos dainos. Po jo mirties daug rankraščių su jo dainomis ir eilėraščiais dingo.

Keturis jaunystės metus su broliais Norbertu ir Juozapu iš gimtinės patėvio ratais atidartintas būsimasis poetas praleido Panevėžyje, mokydamasis 1840 m. pastatytuose dviaukščiuose rūmuose (Klaipėdos g. Nr. 3).

Gimnazijoje pramokęs lenkų, rusų, lotynų, vokiečių ir prancūzų kalbų galėjo naudotis biblioteka, kurioje buvo apie 1100 pavadinimų knygų tomis kalbomis. Deja, lietu-

viškos nebuvo nei vienos. Matyt, beskaitant ir pamokose beanalizuojant poezijos kūrinius ir jam kilo noras pradėti eiliuoti.

Mirė 1892 m. rugpjūčio 29 d. Laižuvoje (Mažeikių raj.).